

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

С.П. Шевченко

викладач кафедри іноземних мов,

Таврійського державного агротехнологічного університету

Сьогодні навчальний процес у вищому навчальному закладі зорієнтовано на розвиток особистості та індивідуальності студента, формування його пізнавальних інтересів. Сучасна освіта вищої школи допомагає студенту вийти за межі своїх когнітивних можливостей, зорієнтувати себе на "вірні" життєві цінності, успішно реалізувати освітянські та професійні плани.

Однак, працюючи в аудиторії часто помічаєш відтінок споживчого відношення до освіти певного відсотку слухачів. Спостерігається динаміка зниження позитивного відношення до навчання, втрата інтересу до занять, який спостерігається ще зі шкільної лави. У чому криється причина такого явлення у сфері освіти? Які методики будуть найбільш ефективними у процесі рішення проблеми формування пізнавальних інтересів? Одним з таких засобів є врахування гендерних особливостей слухачів. Важливо з увагою ставитись до внутрішнього світу студентів, їх інтересам й потребам, до їх фізіологічної протилежності, до їх чоловічої та жіночої індивідуальності.

І дійсно, різниця між дівчатами та хлопцями у пізнавальній сфері спостерігається з раннього дитинства. Дівчата раніше починають ходити, говорити, ніж хлопці. Дівчата дошкільного віку краще й швидше сприймають та засвоюють навчальний матеріал. Дівчата швидше дорослішають і т.д. Такі фізичні та розумові особливості дівчат не є закономірними стовідсотково, тому що бувають і хлопці з такими фізіологічними характеристиками.

У зв'язку із вище переліченим дуже важливо повернутись до того від чого колись відмовились. Треба створювати навчальні заклади диференційовані за статевою ознакою або розробляти навчальні програми які враховують гендерні особливості. Тобто, важливим є перехід від уніфікованого навчання дівчат та хлопців до навчання, що сприяє формуванню когнітивних інтересів з урахуванням гендерних особливостей.

Багато вітчизняних та закордонних педагогів неодноразово звертались у своїх роботах до теорії формування пізнавальних інтересів, але гендерний аспект було недостатньо досліджено, у незначному ступені було вивчено можливість врахування гендерних особливостей у процесі формування пізнавальних інтересів студентів у зв'язку з тим, що гендерним дослідженням у педагогіці та психології не приділялось достатньо уваги, тому що педагогіка традиційно була "безстатевою" (А.І. Кочетов), не дивлячись на те що стать людини грає велику роль у його життєдіяльності, будучи природною основою його індивідуальності (Б.Г. Анан'єв).

Дуже важливим є врахування біологічних (фізіологічних) особливостей слухачів будь-якого віку для досягнення максимальних результатів. К.Д.Ушинський один з перших конструював навчальну систему на основі врахування закономірностей психолого-фізіологічного розвитку людини в онтогенезі, відстоював думку, щоб психологічні закономірності опиралися на фізіологічні, а вивчення анатомії і фізіології людини повинно передувати вивченню психології. К.Д.Ушинський наполегливо радив педагогам вивчати психологічний розвиток дитини і все навчання будувати на законах розвитку психолого-фізіологічної природи учнів.

Сучасні процеси глобалізації, гуманізації та індивідуалізації, які відбуваються у системі освіти, ставлять на перше пріоритет слухача, його інтереси. Викладачі сьогодні все більше звертають увагу на відмінності

інтересів, слухачів різної статі, вважають необхідним враховувати індивідуальні схильності, гендерні особливості студентів.

Дуже важливим, на мій погляд, є врахування гендерного аспекту під час складання програм та викладання іноземних мов у технічному вузі. Вже з перших занять з іноземної мови студенти яскраво проявляють свої гендерні особливості. Дівчата більш успішні у володінні іноземною мовою, хлопці краще розуміються на тонкощах свого майбутнього фаху. Чому це так? Як можна зрівноважити цю різницю?

Пропоную "зазирнути" всередину чоловічого та жіночого мозку та знайти відповіді на такі запитання:

Чому дівчатам зазвичай легше вивчати іноземні мови?

Частина мозку	Функція	Схожість та різниця чоловічого та жіночого мозку	Роль
Мозочок	Містить нейрони, що з'єднуються є іншими ділянками головного та спинного мозку, забезпечує плавні та точні рухи, рівновагу та мову.	Міцніший зв'язок між частинами мозку у жінок	У жінок чудові мовні навички та точна моторика
Гіпокамп	Гребінь уздовж нижньої частини кожного бокового шлуночка мозку; сховище пам'яті	Відрізняється розміром, більший у жінок; кількість та швидкість переданих нейронів у жінок вища	Велика ємність пам'яті у жінок
Ліва півкуля	Відповідає у більшості людей за мову, читання, письмо, обчислення, вербальне мислення і пам'ять, оперативну та логічну мову, лінгвістичну свідомість, свідоме самовираження, захисні механізми, проекцію,	Зазвичай краще розвинуто у жінок ; забезпечує перевагу у мовних задачах	Жінки перевершують чоловіків у слуханні, комунікації, у всіх видах навчання на базі мов

	самоомана, заперечення		
--	---------------------------	--	--

Чому хлопці краще розуміються на точних науках та техніці?

<i>Частина мозку</i>	<i>Функція</i>	<i>Схожість та різниця чоловічого та жіночого мозку</i>	<i>Роль</i>
Права півкуля	Інтерпретує емоційний зміст, тон голосу, вираз обличчя, жести, мелодійність мови, соціальне, музикальне, візуальне, просторове сприйняття, сприйняття навколишнього середовища, образ тіла, емоційну та візуальну пам'ять.	Хлопці для рішення абстрактних проблем використовують праву півкулю мозку, дівчата - обидва	У чоловіків краще розвинуті просторові зв'язки

Коли математика починає ставити перед хлопцями більш складні завдання ніж ділення та множення, та потребує розуміння абстрактних теоретичних розрахунків, хлопці звертаються до своїх природжених здібностей. Використовуючи праву півкулю хлопці вправно оперують складними математичними формулами. Вважається що права півкуля мозку сприяє тому що:

- хлопці приблизно на 2-4 бали випереджують дівчат у вивченні математики, фізики, хімії;
- чоловічий мозок має перевагу під час рішення завдань з просторовими взаємозв'язками (об'єми, теореми), під час проведення виміру, інженерному проектуванні, топографії та читання карт;
- хлопці краще дівчат можуть робити обчислення, не побачивши та не торкаючись предметів, тому під час вивчення математики або фізики хлопці часто засвоюють матеріал краще, якщо його викладено на дошці.

Отже, вчені прийшли до висновку, що більшість хлопців вирішують математичні завдання таким чином, як цього не робить більшість дівчат.

Вони володіють здатністю думати та сприймати концепції та закономірності, знаходити взаємозв'язок між різними галузями знань. Дівчата у свою чергу схильні до вивчення окремо взятої галузі знань, її оволодінню, а потім – переходу до іншого ізольованого завдання.

На мою думку така різниця пояснюється гендерними відмінностями між чоловіками та жінками, їх біологічними (фізіологічними) особливостями, різними інтересами, які змушують людей набувати новий досвід. Тому, хлопцям простіше опанувати технічними здібностями до точних наук, тому що ці знання необхідні їм з раннього дитинства, для того щоб налагодити якийсь пристрій або щось сконструювати. Дівчата більш схильні до вивчення гуманітарних предметів в силу своїх природних здібностей. Рівень залучення дівчат до технічних наук багато в чому залежить від зацікавленості їх новими корисними відкриттями, а не від біологічної неспроможності до цього. Можливо, слід враховувати гендерні особливості майбутніх студентів технічних вузів під час вступної компанії до навчального закладу. Це важливо для якісної підготовки висококваліфікованих фахівців тих спеціальностей які є суто чоловічими або жіночими.

Література:

1. Гендерні стандарти сучасної освіти: збірка рекомендацій. Частина 1. 2010. – 328с.
2. М.М. Фіцула. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Тернопіль: «Навчальна книга – Богдан», 1997. – 192с.
3. Знаков В.В. Половые, гендерные и личностные различия в понимании моральной дилеммы. Психологический журнал, 1, 2004, с. 41 - 51.
4. Рыков С.Л. Учет гендерных особенностей студентов при организации учебно-образовательного процесса в вузе [Электронный ресурс] / Материалы Всероссийской междисциплинарной конференции “Технологии индивидуализации обучения в вузе”, 2007.